Europos Parlamentas

2019-2024

Teisės reikalų komitetas

2021/2161(INL)

9.6.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

su rekomendacijomis Komisijai dėl skaitmenizacijos ir administracinės teisės
(2021/2161(INL))

Teisės reikalų komitetas

Pranešėja: Karen Melchior
(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 47 straipsnis)

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS. REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO 12

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

su rekomendacijomis Komisijai dėl skaitmenizacijos ir administracinės teisės

(2021/2161(INL))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 225 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 298 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį, kuriame nustatyta, kad teisė į gerą administravimą yra viena pagrindinių teisių,

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendrą deklaraciją dėl Europos deklaracijos dėl skaitmeninio dešimtmečio skaitmeninių teisių ir principų,

– atsižvelgdamas į 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB[1],

– atsižvelgdamas į 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais[2],

– atsižvelgdamas į poveikio vertinimo ataskaitą, pridedamą prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl informacijos saugumo Sąjungos institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose (2022/0084(COD)),

– atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos priemonės aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui Sąjungos institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose užtikrinti (2022/0085(COD)),

– atsižvelgdamas į išsamią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, kuria, remiantis valstybių narių konstitucinėmis tradicijomis, pripažįstamas administracinės teisės bendrųjų principų rinkinys,

– atsižvelgdamas į 2022 m. sausio 26 d. Komisijos komunikatą „Europos deklaracijos dėl skaitmeninio dešimtmečio skaitmeninių teisių ir principų parengimas“ (COM(2022) 27 *final*) ir prie jo pridedamą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą, kuriame pateikiama konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais ir jų dalyvavimo veiklos ataskaita (SWD(2022) 14 *final*),

[1] OL L 295, 2018 11 21, p. 39.
[2] OL L 145, 2001 5 31, p. 43.

– atsižvelgdamas į 2022 m. birželio 30 d. komunikatą „Komisijos skaitmeninė strategija: naujos kartos skaitmeninė Komisija“ (C(2022)4388),

– atsižvelgdamas į savo 2001 m. rugsėjo 6 d. rezoliuciją dėl Europos ombudsmeno specialiojo pranešimo Europos Parlamentui, savo iniciatyva atlikus Gero administracinio elgesio kodekso taikymo ir prieinamumo visuomenei įvairiose Bendrijos institucijose ir įstaigose tyrimą[3],

– atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 17 d. Komisijos sprendimą 2000/633/EB, EAPB, Euratomas, kuriuo iš dalies keičiamos jos Darbo tvarkos taisyklės, pridedant Europos Komisijos darbuotojų gero administracinio elgesio bendraujant su visuomene kodeksą[4],

– atsižvelgdamas į 2001 m. birželio 25 d. Tarybos generalinio sekretoriaus-vyriausiojo įgaliotinio bendrai užsienio ir saugumo politikai sprendimą dėl Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriato ir jo darbuotojų geros administracinės elgsenos kodekso, nustatančio jų profesinius santykius su visuomene[5],

– atsižvelgdamas į 2007 m. birželio 20 d. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendaciją CM/Rec(2007)7 valstybėms narėms dėl gero administravimo,

– atsižvelgdamas į Europos ombudsmeno 2012 m. birželio 19 d. paskelbtą dokumentą „Viešojo administravimo principai, taikytini ES tarnautojams“,

– atsižvelgdamas į vėliau Komisijos internete paskelbtas informacijos apie skaitmeninį viešąjį administravimą valstybėse narėse suvestines,

– atsižvelgdamas į tai, kad valstybėse narėse yra tiek administracinių procedūrų srities bendrojo pobūdžio aktų, kuriais nustatomi pagrindiniai administracinės teisės principai, tiek konkrečios srities ar konkretiems sektoriams skirtų teisės aktų,

– atsižvelgdamas į Švedijos vyriausybės užsakymu Švedijos viešojo valdymo agentūros atliktą tyrimą dėl gero administravimo principų Europos Sąjungos valstybėse narėse,

– atsižvelgdamas į Danijos vyriausybės atliktą Danijos skaitmenizacijos agentūros (*Digitaliseringsstyrelsen*) tyrimą dėl tinkamo pagrindinių duomenų naudojimo įgyvendinant skaitmenines viešojo administravimo paslaugas,

– atsižvelgdamas į Europos teisės instituto 2022 metų ataskaitą dėl viešojo administravimo srityje naudojamų algoritminių sprendimų priėmimo sistemų poveikio vertinimo pavyzdinių taisyklių[6],

---

3 OL C 72 E, 2002 3 21, p. 331.

4 OL L 267, 2000 10 20, p. 63.

5 OL C 189, 2001 7 5, p. 1.

6 https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Model_Rules_on_Impact_Assessment_of_ADMSs_Used_by_Public_Administration.pdf.

– atsižvelgdamas į informacinius pranešimus, pateiktus per konferenciją dėl ES administracinės teisės, kurią suorganizavo Parlamento Teisės reikalų komiteto teminis skyrius ir Leono universitetas (Leonas, 2011 m. balandžio 27–28 d.)[7],

– atsižvelgdamas į rekomendacijas, įtrauktas į darbinį dokumentą dėl ES administracinės teisės padėties ir ateities perspektyvų, kurį 2011 m. lapkričio 22 d. Teisės reikalų komitetui pateikė ES administracinės teisės darbo grupė[8],

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos administracinio proceso teisės Europos pridėtinės vertės vertinimą, kurį 2012 m. lapkričio 6 d. Europos pridėtinės vertės skyrius pristatė Teisės reikalų komitetui[9],

– atsižvelgdamas į viešas konsultacijas dėl bendrųjų taisyklių siekiant atviros, nepriklausomos ir veiksmingos Europos Sąjungos administracijos ir į apibendrinamąją ataskaitą, kurią Europos Parlamento tyrimų tarnybos Europos pridėtinės vertės skyrius 2018 m. liepos 10 d. pateikė Teisės reikalų komitetui[10],

– atsižvelgdamas į galimų ES lygmens veiksmų siekiant atviros, veiksmingos ir nepriklausomos ES administracijos, poveikio vertinimą, kurį 2018 m. liepos mėn. atliko Europos Parlamento tyrimų tarnybos *Ex ante* poveikio vertinimo skyrius ir kuris 2018 m. liepos 10 d. buvo pateiktas Teisės reikalų komitetui[11],

– atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto Europos pridėtinės vertės skyriaus [2023 m. gegužės 30 d.] pristatytą 2022 m. skaitmenizacijos ir administracinės teisės Europos pridėtinės vertės vertinimą[12],

– atsižvelgdamas į savo 2013 m. sausio 15 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl Europos Sąjungos administracinio proceso teisės[13],

– atsižvelgdamas į savo 2016 m. birželio 9 d. rezoliuciją dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos ir pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos[14],

---

7 http://www.europarl.europa.eu/committees/en/juri/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=59983.

8 http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/juri_wdadministrativelaw_/juri_wdadministrativelaw_en.pdf.

9 http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/eav_lawofadminprocedure_/EAV_LawofAdminprocedure_EN.pdf.

10 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/621841/EPRS_STU(2018)621841_EN.pdf

11 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/621841/EPRS_STU(2018)621841_EN.pdf

12 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/lt/document/EPRS_STU(2022)730350

13 OL C 440, 2015 12 30, p. 17.

14 https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/150700/consultation-eu-law-summary-report.pdf

− atsižvelgdamas į savo 2017 m. spalio 26 d. rezoliuciją dėl ES teisės taikymo stebėjimo (2015 m.) (2017/2011(INI)),

− atsižvelgdamas į savo 2022 m. liepos 7 d. rezoliuciją „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“(2021/2166(INI)),

− atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 20 d. rezoliuciją „Europos skaitmeninės ateities kūrimas: kliūčių bendrosios skaitmeninės rinkos veikimui šalinimas ir dirbtinio intelekto naudojimo gerinimas siekiant naudos vartotojams Europos Sąjungoje“ (2020/2216(INI)),

− atsižvelgdamas į Komisijos tolesnių veiksmų dėl Europos Parlamento rezoliucijos su rekomendacijomis Komisijai dėl Europos Sąjungos administracinio proceso teisės ataskaitą, kurią Komisija priėmė 2013 m. balandžio 24 d.,

− atsižvelgdamas į Komisijos tolesnių veiksmų dėl Europos Parlamento rezoliucijos dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos ataskaitą, kurią Komisija priėmė 2016 m. spalio 4 d.,

− atsižvelgdamas į Komisijos tolesnių veiksmų dėl Europos Parlamento rezoliucijos „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“ ataskaitą, kurią Komisija priėmė 2022 m. spalio 22 d.,

− atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 47 ir 54 straipsnius,

− atsižvelgdamas į Teisės reikalų komiteto pranešimą (A9-xxxx/xxxx),

A. kadangi įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Sąjungoje atsirado tinkamas teisinis pagrindas priimti Europos Sąjungos teisės aktą dėl administracinių procedūrų;

B. kadangi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje nustatyta teisė į gerą administravimą, kuri yra viena pagrindinių teisių, tapo teisiškai privaloma kaip pirminės teisės dalis;

C. kadangi Sąjungoje, kuri grindžiama teisinės valstybės principu, būtina užtikrinti, kad procedūrinės teisės ir pareigos visada būtų deramai apibrėžtos bei plėtojamos ir jų būtų paisoma; kadangi piliečiai turi teisę tikėtis iš Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų aukšto lygio skaidrumo, veiksmingumo, gebėjimo reaguoti ir greito vykdymo, taip pat turi teisę gauti informaciją apie egzistuojančias galimybes imtis tolesnių veiksmų šiuo klausimu;

D. kadangi veiksmingas Sąjungos administravimas yra ypač svarbus viešajam interesui ir taisyklių bei procedūrų perteklius ar stoka gali lemti netinkamą administravimą, kuris taip pat gali atsirasti dėl to, kad taisyklės ir procedūros prieštarauja vienos kitoms, yra nenuoseklios ar neaiškios; kadangi tinkamai struktūruotos ir nuoseklios administracinės procedūros padeda užtikrinti tiek veiksmingą administravimą, tiek tinkamą teisės į gerą administravimą, kuri yra viena pagrindinių teisių, įgyvendinimą ir turi pridėtinės vertės skatinant skaidrumą ir atskaitomybę, taip didindamos Sąjungos legitimumą ir ugdydamos piliečių pasitikėjimą Sąjungos administracija;

E. kadangi pastaruosius kelerius metus opi problema, su kuria susiduria Sąjunga ir kuri gali turėti įtakos jos legitimumui, yra piliečių pasitikėjimo stoka; kadangi tam, kad galėtų reaguoti į Sąjungos piliečiams rūpimus klausimus, Sąjunga turi jiems pateikti greitus, aiškius ir suprantamus atsakymus;

F. kadangi galiojančios Sąjungos gero administravimo taisyklės ir principai yra įtvirtinti įvairiuose šaltiniuose: pirminėje teisėje, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, antrinės teisės aktuose, privalomos teisinės galios neturinčiuose teisės aktuose ir vienašaliuose Sąjungos institucijų įsipareigojimuose;

G. kadangi esamų įvairių institucijų elgesio vidaus kodeksų poveikis yra ribotas, jie yra skirtingi ir nėra teisiškai privalomi;

H. kadangi, atsižvelgiant į Europos Tarybos kovos su korupcija valstybių grupės (GRECO) rekomendacijas, aiškus ir privalomas Sąjungos administracijai skirtas taisyklių rinkinys būtų teigiamas ženklas kovojant su korupcija viešojo administravimo srityje;

I. kadangi nuo 2001 metų Parlamentas savo rezoliucijose ir jų prieduose nuolat prašo Komisijos imtis teisėkūros veiksmų toje srityje; kadangi 2013 metais Parlamentas paragino priimti Europos Sąjungos administracinių procedūrų srities teisės aktą, o 2016 metais jis paragino visų pirma pateikti pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos; kadangi iš esmės Parlamentas savo raginimais ne kartą siekė, kad būtų priimtas reglamentas dėl Europos Sąjungos administracinių procedūrų, kuriuo būtų nustatytos bendrosios procedūrinės taisyklės, reglamentuojančios Sąjungos administracijos, t. y. Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų, administracinę veiklą (Europos Sąjungos teisės aktas dėl administracinių procedūrų);

J. kadangi tie raginimai yra grindžiami išsamių poveikio vertinimų, kuriais, *inter alia*, kiekybiškai įvertinamos administracinių procedūrų išlaidos, rezultatais; kadangi 2018 m. poveikio vertinime nustatyta, kad ES institucijų ir įstaigų administracinių procedūrų fragmentacija daro neigiamą poveikį ES atvirumui, veiksmingumui ir nepriklausomumui, ir padaryta išvada, kad tikėtina, jog pereinant prie skaitmeninio administravimo neigiamas poveikis padidės; kadangi pateikdama pasiūlymą Komisija taip pat turėtų pateikti poveikio vertinimą;

K. kadangi Parlamentas dalyvavo viešose konsultacijose dėl būtinybės parengti Europos Sąjungos teisės aktą dėl administracinių procedūrų, kuriose 76 proc. respondentų pritarė tam, kad Sąjungos lygmeniu būtų imtasi papildomų priemonių siekiant pagerinti ir supaprastinti Sąjungos administracines procedūras, pažymėjo, kad viena pagrindinių ES intervencijos priežasčių yra veiksmingumo ir skaidrumo didinimas, ir nurodė, kad veiklos nenuoseklumas ir dėl administracinės naštos atsirandančios išlaidos yra vieni problemiškiausių klausimų; kadangi 2023 metais Komisija turėtų ir toliau rengti tinkamas viešas konsultacijas su visais atitinkamais subjektais ir visų pirma pasinaudoti Europos ombudsmeno – pareigūno, kuriam piliečiai teikia skundus dėl piktnaudžiavimo Sąjungos institucijose ir įstaigose, – specialiosiomis žiniomis ir praktine patirtimi;

L. kadangi Parlamentas, rengdamas savo 2016 m. rezoliuciją dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos, surengė konsultacijas su akademinės bendruomenės atstovais, specialistais ir teisininkų bendruomene; kadangi 2013 m.

balandžio 24 d. priimtoje tolesnių veiksmų dėl Parlamento 2013 m. sausio 15 d. rezoliucijos ataskaitoje Komisija nurodė pradėsianti išsamią esamos ES administracinės teisės sistemos ir galimų trūkumų visose institucijose apžvalgą, įvertinsianti valstybių narių požiūrį į šiuos klausimus ir surengsianti konsultacijas su akademinės bendruomenės atstovais, specialistais ir teisininkų bendruomene, kad atliktų išsamią visų šio klausimo aspektų analizę; kadangi praėjus dešimčiai metų Komisija vis dar neinformavo Parlamento apie paskelbtos padėties apžvalgos ir išsamios analizės rezultatus;

M. kadangi toje pačioje 2013 m. tolesnių veiksmų ataskaitoje Komisija taip pat nurodė, kad ateityje rengiant bet kokią iniciatyvą reikės atsižvelgti į esamą administracinių taisyklių sistemą ir sudėtingą horizontaliųjų ir konkretiems sektoriams skirtų taisyklių ryšį, įvairias galimo netinkamo administravimo priežastis ir daugybę galimų būdų, kaip būtų galima pašalinti šią problemą, taip pat į SESV 298 straipsnio taikymo apribojimus; kadangi Komisija iki šiol nėra pateikusi tokio vertinimo;

N. kadangi 2022 metais Komisija, pirmą kartą veikdama pagal SESV 298 straipsnį, pateikė du pasiūlymus dėl, viena vertus, informacijos saugumo ir, kita vertus, kibernetinio saugumo Sąjungos administracijoje, t. y. jos institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose, kuriais siekiama spręsti bendro požiūrio stokos tose srityse problemą ir tai, kad kiekviename iš jų esama tų sričių taisyklių, kurios grindžiamos darbo tvarkos taisyklėmis arba steigiamaisiais aktais, arba visai nėra jokių taisyklių;

O. kadangi tai, kad esama horizontaliųjų ir konkretiems sektoriams skirtų taisyklių, negali būti dingstis nepriimti Europos Sąjungos teisės akto dėl administracinių procedūrų arba kliūtis priimti tokį teisės aktą – jis būtų pagrindinis ir bendrojo pobūdžio orientacinis teisės akto dėl administracinių procedūrų pagrindas, kurį turėtų taikyti bet kuri Sąjungos administracija nepriklausomai nuo jos veiklos sektoriaus; kadangi tokios bendrojo pobūdžio dėstomosios dalies nuostatos, neatsižvelgiant į jų struktūrą, sritį ar sektorių, egzistuoja daugelyje Sąjungos valstybių narių, be kita ko, lygiagrečiai su konkretiems sektoriams taikomomis taisyklėmis;

P. kadangi atitinkamos teisinės bazės fragmentacija Sąjungos administracijoje lemia tai, kad iš esmės dubliuojamos pastangos kurti ir išlaikyti vidaus taisykles, o administracinė praktika nėra sąveiki; kadangi dėl šių taisyklių įvairovės Sąjungos piliečiai susiduria su didesne nesusipratimų, klaidingo aiškinimo ir reikalavimų nesilaikymo rizika; kadangi sukūrus Sąjungos administracijai skirtą pagrindinį ir bendrojo pobūdžio orientacinį Europos Sąjungos teisės akto dėl administracinių procedūrų teisinį pagrindą būtų sukurta administracinė aplinka su vienodais principais, standartizuotomis taisyklėmis ir įgyvendinta geriausia praktika, nes tai netrukdo taikyti konkretiems sektoriams skirtų taisyklių, kaip, be kita ko, žinoma nacionaliniu lygmeniu; kadangi, be to, Europos Sąjungos teisės akto dėl administracinių procedūrų priėmimas atitinka reikalavimą veikti deramai paisant kiekvienos Sąjungos institucijos ir įstaigos autonomijos ar kompetencijos, kuris ir toliau bus visapusiškai taikomas;

Q. kadangi dėl technologijų pažangos ir skaitmenizacijos iniciatyvų, kurių turi imtis valstybės narės, be kita ko, kiek tai susiję su jų viešuoju administravimu ir

paslaugomis, Sąjungos administracija yra ėmusis panašios skaitmenizacijos veiklos; kadangi tam, kad tarnautų piliečiams, Sąjungos administracija vis dažniau veikia ne kaip atskiras subjektas, o sąveikaudama su nacionalinėmis viešojo administravimo institucijomis;

R. kadangi 2022 m. Europos pridėtinės vertės vertinimo tyrime, kaip ir 2018 m. poveikio vertinimo tyrime, pabrėžta, kad skaitmenizacijos sąlygomis centralizacijos ir suderinimo poreikis yra didesnis ir kad vykstanti skaitmenizacija kelia naujų problemų ir iššūkių;

S. kadangi Teisingumo Teismas savo praktikoje yra išplėtojęs nusistovėjusius procedūrinius principus, kurie taikomi valstybių narių procedūroms sprendžiant Sąjungos klausimus ir kurie turėtų būti *a fortiori* taikomi Sąjungos vykdomam tiesioginiam administravimui; kadangi galima tikėtis, kad Teisingumo Teismo praktika greitai bus dar labiau išplėtota, kad apimtų reiškinius, susijusius su administracinių procedūrų skaitmenizacijos plėtojimu, pavyzdžiui, automatizuotą sprendimų priėmimą;

T. kadangi Europos deklaracijoje dėl skaitmeninio dešimtmečio skaitmeninių teisių ir principų skelbiami skaitmeniniai principai, siekiant tikslo tarnauti visiems Europos Sąjungos piliečiams;

U. kadangi 2030 m. skaitmeninės politikos kelrodyje Komisija pristatė skaitmeniniu požiūriu iki 2030 metų transformuotos Europos viziją, grindžiamą europinėmis vertybėmis; kadangi „Skaitmeninio dešimtmečio keliu“ siekiama toliau stiprinti skaitmeninę lyderystę ir suteikti galių piliečiams bei įmonėms, taip užtikrinant, kad skaitmeninė transformacija taptų tvaraus ekonomikos augimo ir socialinės gerovės Europoje varomąja jėga, o tai turėtų būti pasiekta, be kita ko, ugdant darbuotojų skaitmeninius įgūdžius ir kompetencijas, kad jie galėtų visapusiškai dalyvauti skaitmeninėje ekonomikoje, ir skaitmenizuojant viešąsias paslaugas, taip pat užtikrinant, kad visų mūsų visuomenės narių naudai jos būtų veiksmingesnės ir paprasčiau naudojamos;

V. kadangi 2022 m. komunikate „Komisijos skaitmeninė strategija: naujos kartos skaitmeninė Komisija“ išdėstyti tikslai, kuriais sudaromos sąlygos Komisijos administracijai padėti įgyvendinti ES strateginius prioritetus ir rodyti pavyzdį, ir joje nurodyti, be kita ko, šie elementai: galių suteikimas savo darbuotojams, sudarant sąlygas formuoti prie skaitmeninės aplinkos pritaikytą politiką pasitelkiant gaires ir paramą per visą Sąjungos politikos ciklą ir pasinaudojant duomenų bei novatoriškų technologijų teikiama nauda jos administracinėms procedūroms pertvarkyti; tuo tarpu strategijoje įvardyta, kaip ateinančiais metais turėtų plėtotis administracinių procedūrų skaitmenizacija ir Sąjungos administracijos sąveika su piliečiais; kadangi šiuos pokyčius turėtų papildyti taisyklių, reglamentuojančių administracines procedūras, rinkinys ir jos turėtų būti suderintos visoje Sąjungos administracijoje;

W. kadangi tokių naujų technologijų, kaip dirbtinis intelektas ir automatizuotų sprendimų priėmimo sistemos (ADMS), kūrimas gali atlikti svarbų vaidmenį modernizuojant ir tobulinant viešojo administravimo institucijų veikimą su sąlyga, kad naudojamomis technologijomis galima stipriai pasikliauti ir jos yra labai patikimos; tačiau kadangi remiantis teisėtumo principu ir atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad būtų paisoma

piliečių teisių, galimybė viešojo administravimo institucijoms, įskaitant Sąjungos administraciją, naudotis tokiomis naujomis technologijomis turėtų būti ribojama; kadangi naudojant tokias naujas technologijas, kaip dirbtinis intelektas ir ADMS, gali kilti specifinių problemų, susijusių su gero administravimo principu ir teise į teisinę peržiūrą, todėl reikia atlikti specialią analizę, susijusią su tokiais elementais, kaip skaidrumas, atskaitomybė, atitiktis ir nediskriminavimas, šalinant algoritminio šališkumo riziką;

X. kadangi reikėtų pripažinti dirbtinio intelekto ir mašinų mokymosi naudojimo riziką, visų pirma Sąjungos administracijos kontekste, kur tarp piliečių ir administracijos gali atsirasti didelis galios atotrūkis; kadangi dėl to Sąjungos administracija mašinų mokymąsi turėtų naudoti tik duomenų rinkimui, organizavimui, struktūravimui, konversijai, derinimui ir adaptavimui, pavyzdžiui, optinės ženklų atpažinties, objektų atpažinties ar sakytinės kalbos pavertimo rašytine tikslais;

Y. kadangi 2022 metais Europos teisės institutas pateiktoje ataskaitoje dėl viešojo administravimo srityje naudojamų algoritminių sprendimų priėmimo sistemų poveikio vertinimo pavyzdinių taisyklių pasiūlė pavyzdines taisykles, taikomas tais atvejais, kai tokios algoritminės sprendimų priėmimo sistemos priima sprendimą arba padeda žmogui priimti sprendimus, t. y. valdžios institucijos (taip pat ir Sąjungos lygmeniu) sprendimą imtis arba nesiimti veiksmų, o jie gali turėti didelį poveikį visuomenei[15];

Z. kadangi praeityje viešojo administravimo tikslais sukurta programinė įranga dažnai buvo uždarojo kodo, o tai reiškia, kad nepaisant to, kad už ją moka piliečiai, jie negali peržiūrėti ar panaudoti programos kodo; kadangi verta pripažinti, kad Sąjungos administracija kuria, skelbia ir naudoja programinei įrangai skirtą atvirąjį kodą, kuris padeda įgyvendinti principą „viešosios lėšos – viešasis kodas“; kadangi šiuo principu skatinama panaudoti ir tobulinti esamą kodą, kad būtų sumažintos programinės įrangos kūrimo išlaidos, taigi ir skaitmenizacijos išlaidos; kadangi dėl to Sąjungos administracija turėtų nuolat skatinti naudoti atvirojo kodo programinę įrangą[16];

AA. kadangi Sąjungos piliečių galimybei naudotis skaitmeninėmis administracinėmis paslaugomis daro poveikį tokie veiksniai kaip amžius, pasitikėjimas ar noras naudotis technologiniais sprendimais; kadangi dėl to Sąjungos administracija turėtų į tai atsižvelgti kurdama skaitmeninius sprendimus savo teikiamoms paslaugoms, kad neprarastų piliečių pasitikėjimo ir sudarytų galimybę jiems prisitaikyti prie skaitmeninės paslaugos egzistavimo;

AB. kadangi jau nustatyti šie skaitmeninių viešųjų paslaugų ir administravimo principai: i) į žmogų orientuotos ir prieinamos skaitmeninės viešosios paslaugos visais lygmenimis, ii) galimybė kiekvienam asmeniui dalyvauti kuriant ir tobulinant skaitmenines viešąsias paslaugas, pritaikytas prie jų poreikių ir prioritetų, iii) vienkartinio duomenų pateikimo principas, reiškiantis, kad skaitmeniniu būdu bendraudamas su viešojo administravimo institucijomis visoje Sąjungoje kiekvienas asmuo turėtų pateikti savo duomenis arba

---

15 https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Model_Rules_on_Impact_Assessment_of_ADMSs_Used_by_Public_Administration.pdf

16 https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/informatics/open-source-software-strategy_en#opensourcesoftwarestrategy

informaciją tik vieną kartą, iv) viešojo sektoriaus siūlomų skaitmeninių paslaugų, pavyzdžiui, skaitmeninės tapatybės sprendimų, sąveikumas su duomenų perkeliamumu visoje Sąjungoje, v) asmenų, kuriems skaitmeninės technologijos ir sprendimai suteikia galių, plataus masto įtraukimas bei ryšiai su jais ir skatinimas visais lygmenimis plėtoti dalyvaujamąsias iniciatyvas, vi) skaitmeninių technologijų ir sprendimų indėlis siekiant aukštesnio lygio visuomenės saugumo ir saugos;

1. mano, kad jau 70 metų vykstant nuolatinei Sąjungos viešojo administravimo raidai ir praėjus 13 metų nuo Lisabonos sutarties, kurioje nustatytas SESV 298 straipsnio teisinis pagrindas, įsigaliojimo nėra pagrindo į privalomus teisės aktus neįtraukti gero administravimo principų;

2. primena, kad savo 2013 m. sausio 15 d. rezoliucijoje ir 2016 m. birželio 9 d. rezoliucijoje Parlamentas, remdamasis SESV 225 straipsniu, paragino priimti reglamentą dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos pagal SESV 298 straipsnį; primena, kad savo 2016 m. birželio 9 d. rezoliucijoje Parlamentas visų pirma paragino Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuris būtų įtrauktas į jos 2017 m. darbo programą; apgailestauja, kad Komisija iki šiol neatsižvelgė į Parlamento prašymus ir nepateikė pasiūlymo;

3. pažymi, kad Komisija nepateikė pagrįstų ar įtikinamų argumentų dėl savo neveikimo, ir apgailestauja, kad iki šiol Komisija nėra pateikusi išsamios analizės ar tyrimų šiuo klausimu;

4. prašo Komisijos, remiantis SESV 298 straipsniu, skubiai pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl reglamento dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos, kuris būtų įtrauktas į jos 2024 m. darbo programą, kad prasidėjus naujai Parlamento kadencijai teisėkūros institucijos galėtų iš karto pradėti su juo susijusį darbą; prašo, kad pasiūlyme būtų laikomasi šio pranešimo priede išdėstytų rekomendacijų, taip pat ragina Komisiją rengiant prašomą pasiūlymą kaip atskaitos tašką apsvarstyti prie 2016 m. birželio 9 d. rezoliucijos pridėtą pasiūlymą dėl reglamento ir atsižvelgti į skaitmenizacijos pažangą bei jos poveikį Sąjungos administracijai ir administracinėms procedūroms;

5. mano, kad prašomas pateikti pasiūlymas nedaro finansinio poveikio;

6. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją ir pridedamas rekomendacijas Komisijai ir Tarybai.

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS.
REKOMENDACIJOS DĖL PRAŠOMO PATEIKTI PASIŪLYMO TURINIO

1 rekomendacija (remiantis Komisijos pasiūlymu dėl reglamento dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos)

Europos Parlamentas mano, kad Komisija turėtų pateikti pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatomas bendrojo pobūdžio aktas, susijęs su administracine procedūra, kaip nurodyta 2016 m. birželio 9 d. Parlamento rezoliucijos dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos priede.

2 rekomendacija (dėl principų, kuriais grindžiama Sąjungos administracinių procedūrų skaitmenizacija)

Europos Parlamentas mano, kad teikdama pagal šią rezoliuciją prašomą pateikti pasiūlymą Komisija turėtų atsižvelgti į skaitmenizacijos pažangą ir jos poveikį Sąjungos administracijos administracinėms procedūroms. Visų pirma turėtų būti apsvarstyta:

1. Bendrieji aspektai:

i) vienkartinio duomenų pateikimo principas, reiškiantis, kad skaitmeniniu būdu bendraudamas su Sąjungos administracija kiekvienas asmuo turėtų pateikti savo duomenis arba informaciją tik vieną kartą, šiuo atžvilgiu taip pat atsižvelgiant į tai, kad bus sukurta europinė skaitmeninės tapatybės dėklė;

ii) Sąjungos administracijos teikiamų skaitmeninių paslaugų sąveikumas;

iii) skaitmeninių technologijų ir sprendimų indėlis siekiant aukštesnio lygio visuomenės saugumo ir saugos;

iv) skaitmeninių technologijų naudojimo Sąjungos administracijos išorės komunikacijai procedūrų nustatymas ir tikslinimas, siekiant imtis atsakomųjų priemonių esamoms spragoms šalinti, padidinti teisinį tikrumą, užtikrinti, kad būtų didinamas išspręstų administracinių procedūrų pažeidimo atvejų skaičius ir būtų išsivaduota iš nepasitikėjimo ciklo.

2. Prieinamos ir įtraukios skaitmeninės viešosios paslaugos:

i) skaitmeninės viešosios paslaugos turėtų būti orientuotos į žmogų ir prieinamos visais lygmenimis;

ii) kiekvienas asmuo turėtų turėti galimybę dalyvauti kuriant ir tobulinant skaitmenines viešąsias paslaugas, pritaikytas prie jų poreikių ir prioritetų;

iii) visada turėtų būti teikiamos skaitmeninių paslaugų analoginės alternatyvos ir turėtų būti žmogaus aptarnaujamas kontaktinis punktas, padedantis išspręsti problemas, su kuriomis Sąjungos piliečiai gali susidurti naudodamiesi skaitmeninėmis paslaugomis;

iv) skaitmeninės viešosios paslaugos turėtų būti prieinamos asmenims su negalia;

v) skaitmeninės viešosios paslaugos taip pat turėtų būti prieinamos naudojantis įvairiais prietaisais.

3. Saugumas, atskaitomybė ir duomenų apsauga:

i) principas „viešosios lėšos – viešasis kodas“, reiškiantis, kad bet kokios programinės įrangos, sukurtos naudojant viešąsias lėšas, šaltinio kodas turėtų būti prieinamas visuomenei tyrimų ir panaudojimo tikslais;

ii) turėtų būti apsaugotas skaitmeninių viešųjų paslaugų naudotojų privatumas ir saugumas;

iii) teisė klysti ir teisė reikalauti ištaisyti duomenis;

iv) teisė į paaiškinimą, kuri suprantama kaip teisė gauti algoritmo išvesties ir po algoritminio vertinimo priimto sprendimo paaiškinimą;

v) skaidrumo principas, susijęs su kriterijais, kuriais remiantis priimami automatizuoti sprendimai, kai tie sprendimai daro poveikį piliečiams.

3 rekomendacija (dėl skaitmeninių sprendimų kūrimo ir diegimo principų)

Turėtų būti pripažinta, kad siekiant patenkinti Sąjungos administracijos poreikius skaitmenizacijos procese reikia kurti naujus skaitmeninius sprendimus. Siekiant užtikrinti, kad tokie sprendimai būtų naudingiausi Sąjungos piliečiams ir Sąjungos darbuotojams, reikėtų apsvarstyti šiuos principus:

i) Sąjungos darbuotojai turėtų būti kūrimo proceso branduolys, nes jie geriausiai išmano administracines procedūras ir ribinius atvejus, būtent problemas ar situacijas, kurių kyla tik aukščiausioje ar žemiausioje galimų verčių intervalo grandyje arba ekstremaliose situacijose;

ii) reikėtų apsvarstyti galimybę kurti vidaus skaitmeninius sprendimus, kurie yra būtini atitinkamos viešosios paslaugos diegimui;

iii) tais atvejais, kai užsakomos paslaugos, užuot skelbiant kvietimus teikti pasiūlymus dėl nedalomų stambių projektų, dėl kurių pasiūlymus gali teikti tik kelios didelės įmonės ir kurie kelia vėlavimo bei biudžeto viršijimo riziką, skaitmenizacijos projektų ir procesų viešųjų pirkimų procedūros turėtų būti padalytos į kvietimus teikti pasiūlymus dėl smulkesnių projektų, kad sutartys dėl skaitmenizacijos būtų prieinamesnės MVĮ;

iv) skaitmenizacija neturėtų būti laikoma vien sąnaudų mažinimo procesu – svarbu nepamiršti, kad veiksmingai skaitmenizacijai taip pat reikia investicijų tiek į technologijas, tiek į darbuotojus;

v) skaitmenizacija turėtų vykti taip, kad, automatizuojant pasikartojančias užduotis ir padedant darbuotojams užtikrinti, kad Sąjungos administracija laikytųsi 2 rekomendacijoje nurodytų principų ir tikslų, darbuotojams liktų daugiau laiko su savo kompetencija susijusioms užduotims atlikti;

vi) dėl skaitmenizacijos specialistų užduotys neturėtų būti perkeliamos specialiosios kompetencijos neturintiems darbuotojams, kuriems nesuteikiami tokioms užduotims atlikti būtini mokymai ir ištekliai.